

Raport Uczelnianej Komisji ds. Dydaktyki i Zarządzania Jakością Kształcenia

Raport został przygotowany dnia 23 kwietnia 2018 r. na podstawie Raportów Wydziałowych Komisji ds. Jakości Kształcenia opracowanych w oparciu o Uchwałę nr 43/2012-2013 Senatu UP w Lublinie z dnia 22 lutego 2013 r. w sprawie wewnętrznego systemu zarządzania jakością kształcenia, Zarządzenie nr 23 JM Rektora UP w Lublinie z dnia 26 kwietnia 2013 r., Uchwałę Senatu UP w Lublinie nr 23/2016-2017 z dnia 25 stycznia 2017 r. w sprawie wytycznych dla Rad Wydziałów UP w Lublinie dotyczących tworzenia i doskonalenia programów kształcenia na studiach pierwszego, drugiego stopnia i jednolitych magisterskich oraz inne obowiązujące akty prawne (Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym; z późniejszymi zmianami).

W oparciu o wymienione podstawy prawne funkcjonuje Wewnętrzny System Zarządzania Jakością Kształcenia na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie, który wykorzystywany jest do oceny oraz zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia w zakresie wytyczonym przez obowiązujące procedury i instrukcje. Zarządzanie jakością kształcenia stanowi wyodrębniony aspekt funkcjonowania Uczelni, wydziałów i realizowanych na nich kierunków kształcenia, przyporządkowanych specjalnej organizacyjnej strukturze akademickiej i utworzonym na poszczególnych wydziałach Księgom Jakości Kształcenia. Rok akademicki 2016/2017 był piątym rokiem realizacji zadań wynikających z wdrożenia na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie Wewnętrznego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia (WSZJ).

Systemowe podnoszenie jakości kształcenia przez WSZJ UP w Lublinie realizowane jest poprzez ciągłe monitorowanie i doskonalenie jakości kształcenia na wszystkich wydziałach i kierunkach studiów. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym (interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi), prowadzona na poszczególnych wydziałach, wzbogaca atrakcyjność studiowania i wpływa na podnoszenie poziomu kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych studentów oraz słuchaczy UP w Lublinie.

W trakcie całego roku akademickiego 2016/2017, zgodnie z przyjętym harmonogramem Uczelnianej Komisji ds. Dydaktyki i Zarządzania Jakością Kształcenia na UP w Lublinie, podejmowano działania mające na celu monitorowanie i doskonalenie jakości kształcenia w Uczelni.

W roku akademickim 2016/2017 Rady Programowe poszczególnych kierunków studiów dokonały przeglądu modułów i przedstawiły raporty z ich weryfikacji.

W niektórych przypadkach dokonano również korekty planu studiów wynikającej z Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 (Dz. U. 2016, poz. 1594). Należy podkreślić, że procedury korekty planów studiów były inicjowane zarówno przez nauczycieli akademickich, jak i studentów. Świadczy to o tym, że Rady Programowe uwzględniają opinie i przemyślenia obu tych grup interesariuszy wewnętrznych.

Jakość kształcenia na wydziałach Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie oceniano i analizowano na podstawie arkuszy hospitacji zajęć nauczyciela akademickiego, ankiet oceny nauczycieli, protokołów zaliczeń i egzaminów, ankiet z odbytych praktyk, ankiet dyplomanta oraz narzędzi wspomagających w postaci opinii pracowników wydziałów, spotkań minimum kadrowego danego kierunku, rad programowych czy konsultacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

W wyniku hospitacji, przeprowadzonych zgodnie z planami kierowników jednostek na poszczególnych wydziałach, stwierdzono duży profesjonalizm prowadzących, odpowiednie przygotowanie merytoryczne oraz duże zaangażowanie w prowadzeniu zajęć. Kierownicy jednostek, w których odbywały się hospitacje wskazali, że cele hospitowanych zajęć były dobrze sprecyzowane, a treści realizowane na ocenianych zajęciach były zgodne z programami nauczania przedmiotów.

Ocena pracy nauczycieli akademickich, przeprowadzona na podstawie ankiet, została zrealizowana w formie elektronicznej przez Wirtualny Dziekanat. Ankietyzacja odbyła się w ostatnich dwóch tygodniach zajęć w każdym z semestrów i dotyczyła nauczycieli prowadzących wykłady i ćwiczenia w roku akademickim 2016/2017 na wszystkich kierunkach studiów realizowanych na Uniwersytecie. W oparciu o uzyskane wyniki stwierdzono, że jakość kształcenia w zakresie przedmiotów podstawowych i kierunkowych została oceniona przez studentów wysoko. Najwyżej oceniono rzeczywistą możliwość zadawania pytań prowadzącym, treści realizowanych przedmiotów oraz partnerską postawę nauczycieli.

Jednocześnie, w porównaniu z ubiegłym rokiem akademickim, odnotowano polepszenie ocen w ankiecie satysfakcji studenta, co dowodzi tego, że udostępnienie wyników ankiety pracownikom prowadzącym zajęcia dydaktyczne oraz podejmowane na poszczególnych wydziałach działania korygujące i naprawcze, przyniosły pozytywne efekty.

Rady Programowe poszczególnych kierunków przeprowadziły konsultacje z interesariuszami wewnętrznymi (studentami i nauczycielami) oraz interesariuszami zewnętrznymi, których efektem było wykazanie potrzeby:

- ciągłego doskonalenia planów studiów w celu dalszego zwiększania ilości zajęć praktycznych;
- kontynuacji kontaktów z przedstawicielami specjalistycznych branż zawodowych i instytucjonalnych w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych studentów.

Komisje wydziałowe po zakończeniu semestrów przeprowadziły analizy protokołów zaliczeń egzaminów. Stopień osiągania efektów kształcenia w ramach zdecydowanej większości modułów na wszystkich kierunkach studiów na poszczególnych Wydziałach był zadowalający. W przypadku nielicznych, w skali Uczelni, przedmiotów, uzyskanie przez ponad 30% studentów ocen niedostatecznych skutkowało przygotowaniem i wdrożeniem przez odpowiedzialnych za te moduły nauczycieli stosownych programów naprawczych.

Ankietyzacja praktyk realizowanych na wydziałach umożliwiła przeprowadzenie analizy uzyskanych efektów z praktyk zawodowych. Oceny poszczególnych pytań zawartych w ankiecie kształtowały się na dobrym poziomie, co wyraża zadowolenie studentów z wybranych miejsc praktyk oraz świadczy o prawidłowym ich przebiegu. Cele praktyk na poszczególnych kierunkach studiów były jasno wytyczone, a praktyki realizowane zgodnie z planem studiów. Ankietowani studenci wskazywali, że wiedza i umiejętności, jakie zdobyli w trakcie studiów pozwoliły na prawidłowe realizowanie zadań w trakcie trwania praktyk, a praktyka dała im duże możliwości rozwoju i zdobycia nowych umiejętności oraz kompetencji społecznych.

Istotnym elementem weryfikacji założonych efektów kształcenia przez komisje wydziałowe jest analiza jakości prac dyplomowych i wyników egzaminów dyplomowych, co w połączeniu ze średnią oceną ze studiów stanowi ostateczną weryfikację stopnia efektów uzyskanych przez studentów. Łącznie, w objętym raporcie roku, studia ukończyło 2574 absolwentów. W zdecydowanej większości przypadków uzyskane przez dyplomantów oceny były bardzo dobre i dobre oraz, co warto podkreślić, wyższe, niż w roku poprzednim. W celu zapewnienia wysokiej jakości prac dyplomowych, Wydziałowe Komisje ds. Jakości Kształcenia w składzie poszerzonym o członków Rad Programowych i/lub członków minimum kadrowego, jak co roku, dokonały oceny jakości prac dyplomowych (inżynierskich i magisterskich).

Wydziałowe Komisje zaleciły:

- 1) zwrócenie uwagi na prawidłowy dobór recenzentów w przypadku prac interdyscyplinarnych;
- 2) obligowanie studentów przez promotorów do zachowania właściwych proporcji pomiędzy poszczególnymi rozdziałami pracy;
- 3) zamieszczanie w pracach dyplomowych informacji o współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Komisje dokonały również szczegółowej analizy ankiety dyplomanta. Niestety, nie wszyscy studenci kończący studia wypełnili otrzymaną ankietę. Jak wynika z raportów, niezależnie od kierunku studiów, najczęściej najwyżej absolwenci oceniali opiekę ze strony promotora w trakcie przygotowywania pracy dyplomowej, kompetencje pracowników dziekanatów, Biblioteki Głównej, Działu Spraw Socjalnych Studentów, Działu Organizacji Studiów oraz Zakładu Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego. Absolwenci wskazali również na dobre i bardzo dobre spełnienie oczekiwań związanych z wybranym kierunkiem studiów, zgodność tematyki praktyk z kierunkiem oraz program studiów. Słabiej oceniano Biuro Promocji Uczelni i Wymiany Międzynarodowej w zakresie działania Zespołu Programu ERASMUS. Na niektórych wydziałach stwierdzono jednocześnie małe zaangażowanie samych studentów w wymianę, zarówno międzynarodową (program ERASMUS +), jak i krajową (MOSTAR). Stosunkowo duża grupa dyplomantów, podobnie, jak w latach poprzednich, wyraziła w ankiecie swoje zastrzeżenia dotyczące zbyt małej liczby zajęć praktycznych oraz dużej liczebności studentów w grupach ćwiczeniowych.

Uczelniana Komisja wspiera działania Wydziałowych Komisji w zakresie konstruowania nowych programów studiów, czy doskonalenia już istniejących. Działania te pozwalają na realizację celów stawianych systemowi jakości kształcenia oraz umożliwiają podniesienie atrakcyjności oferty edukacyjnej UP w Lublinie o nowe kierunki.

Na Uczelni działa kilkadziesiąt studenckich kół naukowych. W roku akademickim 2016/2017, studenci podobnie, jak w latach ubiegłych, angażowali się w prowadzenie badań naukowych, uczestniczyli w krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych, targach branżowych, wernisażach i wystawach okolicznościowych, podejmowali współpracę ze szkołami średnimi i podstawowymi, brali udział w organizacji Dni Otwartych UP oraz realizowali projekty w ramach Lubelskiego Festiwalu Nauki.

Komisje wydziałowe w przedstawionych raportach pozytywnie opiniują uzyskanie przez nauczycieli akademickich bezpośredniego dostępu do wyników ankiety satysfakcji studenta w Wirtualnym Dziekanacie, co pozwala na stosunkowo szybkie reagowanie na opinie studenckie. Jednocześnie, Komisje wnoszą o zaniechanie prowadzenia indeksów w formie drukowanej, co zostało już uwzględnione przez Władze Uczelni i zapisane w „Regulaminie studiów”.

Efekty działań podjętych w roku 2016/2017, które zostały docenione przez Uczelnianą Komisję ds. Dydaktyki i Zarządzania Jakością Kształcenia:

- 1) jakość kształcenia w ramach przedmiotów podstawowych i kierunkowych oraz w zakresie nauczania języków obcych i wychowania fizycznego została oceniona przez studentów wyżej, niż w roku ubiegłym;
- 2) w porównaniu z poprzednim rokiem akademickim, odnotowano w ankiecie satysfakcji studenta wyższe oceny. Dowodzi to tego, że udostępnienie wyników ankiety prowadzącym zajęcia oraz podejmowanie na poszczególnych wydziałach działań korygujących i naprawczych, przyniosło pozytywne efekty;
- 3) w roku akademickim 2016/2017 Rady Programowe niektórych kierunków przeprowadziły korekty planów studiów;
- 4) w trosce o podnoszenie jakości kształcenia na kierunku weterynaria zwiększono liczbę godzin kształcenia praktycznego (realizowanych dodatkowo, poza programem studiów), opracowano i złożono wnioski do Narodowego Centrum Badań i Rozwoju o dofinansowanie projektu w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój (projekt wdrożeniowy), III. Szkolnictwo Wyższe dla Gospodarki i Rozwoju, 3.1. Kompetencje w szkolnictwie wyższym, Tytuł projektu: Bliżej pacjenta – staże dla studentów kierunku weterynaria;
- 5) studenci naszego Uniwersytetu wykazali się zdecydowanie wyższą aktywnością w zakresie programu ERASMUS;
- 6) zgodnie z zaleceniami Uczelnianej Komisji na wydziałowych stronach internetowych uzupełniono, zaktualizowano i ujednolicono informacje dotyczące procesu kształcenia;
- 7) na wszystkich wydziałach Prodziekani ds. Studenckich i Dydaktyki odbyli ze studentami spotkania, których celem było przekonanie studentów do ich bardziej aktywnego uczestnictwa w ankietyzacji;
- 8) stwierdzono zdecydowanie wyższą, niż w roku ubiegłym, aktywność naukowo-badawczą studentów w ramach działalności studenckich kół naukowych.

Wnioski i zalecenia

Uczelniana Komisja ds. Dydaktyki i Zarządzania Jakością Kształcenia UP w Lublinie, w trosce o dalsze podnoszenie jakości kształcenia, na podstawie raportów Wydziałowych Komisji za rok akademicki 2016/17, zaleca:

- 1) dalsze działania zmierzające do doskonalenia procedury oceny nauczycieli akademickich przez studentów przede wszystkim przez zwiększenie liczby osób wypełniających ankietę;
- 2) mobilizowanie studentów do udziału w programach wymiany międzynarodowej i krajowej (ERASMUS i MOSTAR), zwłaszcza przez organizowanie w trybie ciągłym spotkań informacyjnych z pracownikami Zespołu Programu ERASMUS;
- 3) ciągłe doskonalenie umiejętności dydaktycznych i zwiększenie mobilności nauczycieli akademickich oraz działania zmierzające do premiowania nauczycieli szczególnie dbających o poziom kształcenia (co zostało już częściowo uwzględnione w aktualnie obowiązującej ankiecie oceny pracowników naukowo-dydaktycznych);
- 4) obligowanie Rad Programowych do systematycznego analizowania programów i planów studiów ze szczególnym uwzględnieniem treści merytorycznych, ich powtarzalności, sekwencyjności przedmiotów, dostosowania punktacji ECTS oraz formy zajęć (audytoryjna, laboratoryjna) do meritum modułu w oparciu o zalecenia Polskiej Komisji Akredytacyjnej oraz opinie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych;
- 5) szersza współpraca nauczycieli akademickich odpowiedzialnych za moduły z Biblioteką Główną UP w Lublinie w zakresie uzupełniania bibliografii przedmiotów oraz konieczność dbałości o poziom procesu dydaktycznego ze szczególnym uwzględnieniem aktualizacji pomocy dydaktycznych, w tym sprzętu laboratoryjnego i oprogramowania;
- 6) stwarzanie nowych możliwości w zakresie kształcenia praktycznego i klinicznego poprzez ubieganie się o projekty dydaktyczne oraz współpracę z instytucjami państwowymi, samorządowymi i firmami prywatnymi.

Przewodnicząca Uczelnianej Komisji
ds. Dydaktyki i Zarządzania Jakością Kształcenia
Dr hab. Urszula Kosior-Korzecka

Przewodniczący
Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia
Dr hab. Paweł Glibowski, prof. nadzw, UP w Lublinie